

Işıksız Tünel, Yarınsızlık ve Kuşatma

Gökçer Tahincioğlu¹

Çocukların yok sayma huyları vardır. Hayatın o neşeli, oyuncaklı, oyunbaz akışını bozan anlarla sırtlarını olana bitene dönerek baş ederler. Unuttuğunu, fark etmediğini, üzerinde durmadığını sandığınız o an gelecekteki bir gözyaşdır, bir kayboluş, umutsuz bir mücadeledir, büyük, karanlık bir boşluk. Çocukların saflığı dünyanın zulmünü kandırmaya yetmez. Dünyanın zulmü ise o saflığı büyük bir zalimlikle taklit ederek başlar. Çocuklara sırtını dönerek.

Hak ihlalleri alanında biraz kalem oynattığınızda dünyanın dört bir yanında birbirine benzeyen olayları, insanları, devletleri, sistemleri görür, yapılanların nasıl ince biçimde düşünülüp paylaşıldığını fark edersiniz. Sanki büyük bir el, önce tarifi bulup sonra herkese dağıtmış gibidir. Aynı kıvamda, aynı tatta zalimlikler... Bunları anlatmak, nasıl olduğunu söylemek, kodlarını çözmek, tarifi nasıl yapıldığını bulmak elbette bir meseledir ama bir süre sonra zorluğunu yitirir. Bir kez tarifi çözdüğünüzde olanı biteni yorumlamak ve anlatmak giderek kolaylaşır. Zor tarafı inanmak istemeyenleri, bu zulme alkış tutanları, hak edildiğini düşünenleri başka bir tarafa çekebilmektir.

Ancak iş çocuklara geldiğinde en azından kalem oynatanların ezberi bozulur. Kavramlar birbirine girer, alıştığınız tarifler, anlatma biçimleri, örnekler, yol göstermeler giderek sisli bir yolda kaybolmaya başlar. Tahammülünüz gibi.

“Yok artık” isyanı ile dile getirmeye başlarsınız karşıdaki tepkileri. “Bunu nasıl söylersin?” diyerek tarifleri boş verip, insanın en saf haliyle karşıdakine gerçekten, kalpten, akıldan, vicdandan hiç mi nasibini alıp almadığını sormaya başlarsınız. Teoriler, anlatı biçimleri, anlatabilmek kaygısı yıkılır. Bir çocuk söz konusu olduğunda “artık bu kadarına” inanmak istemezsiniz.

Oysa neoliberalizm ve kapitalist dünya düzeni bunları dışlar. Dramatik ve basit örneklerle, istatistiklerle, bir çocuğun dünyanın bir yerinde senin rahat etmen için

¹ gokcertahincioğlu@gmail.com

kaç saat çalıştığıyla anlatmaya çalışır uzmanlar bu düzeni. Ancak düzenin kulakları sonuna kadar kapalıdır. Çocuklar söz konusu olabilir bu düzende. Belki de söz konusu olmalıdır. Ve belki bu kadar çok çocuk da olmamalıdır. En azından bazı yerlerde, bazı iklimlerde...

*

Yine de anlatmaya çalışmak lazım, gayret etmek, anlaşılır kılmak için koşulları zorlamak...

Hak alanında kalem oynatanların sık başvurduğu kavramlardan biri üzerinden, “cezasızlık” kavramıyla anlatmayı deneyelim; devletin “meşru şiddet” kavramı ile kavramsallaştırdığı şiddet kullanma yetkisinin yol açtıklarının örtbas edilmesi.

Neredeyse tüm devletler için yazılı olmayan bu anayasa ya da yukarıda bahsedilen biçimiyle tarif, kendisini bir biçimde gösterir. En demokratik ve hak odaklı görünen devletlerde bile. Buna göre, bütün sorunlar yapıda değil aktörlerdedir. Hiçbir sorun sistemin yanlışlığından kaynaklanmaz. Sistemin temsilcileri de yanlış davranmış olamaz. Şiddetin veya kusurun kaynağının devlet olduğu hallerde ortaya çıkan cezasızlık kültürü, muazzam işlevseldir.

Bazen kamuoyunun dilini belirlemeye yönelir, bazen medyanın diline ayar verir, bazen, yani artık cezalandırmanın kaçınılmaz olduğu hallerde en az cezanın nasıl verilebileceğinin belirleyenidir. Yüksek ceza da kaçınılmazsa, artık devlet o alandan çekilir. Olay münferittir ve devlet adına hareket edenin eylemidir. Yine sistemin suçu yoktur. Olsa olsa birileri aşırı davranmıştır.

Peki devletler neden buna ihtiyaç duyar?

Carl Schmitt, Siyasi İlahiyat kitabında, egemenliğin tanımını yaparken, “Egemenin olağanüstü hale karar veren” olduğunu belirtir. Daha sonra burada sözü edilen olağanüstülüğün bir sıkıyönetim kararnamesi olmadığını vurgular. Sözü edilen yazılı hukukta öngörülmeleyen bir gelişme yaşandığında alınacak tedbirlerdir.

Schmitt’e göre düzeni korumak için yapılacak şeyler de bellidir. İstisnai durumda yetki kullanma ve gerekli kararları alma. Bu yetkiye sahip olmak egemenliğin temelidir, çünkü olağanüstü hal ilan edebilen kişi, yasal düzenin içinde var olduğu halde, kendisini onun sınırlama ve sorumluluklarından muaf tutabilir.

Schmitt’in dile getirdiği “istisnai hallerdeki egemenlik yetkisi” devletler tarafından çok sevilir. Zira kanunlarda yazmıyor olsa da bu egemenlik yetkisi geniş bir müdahale alanı tanır.

Ve hangi yetki kullanılırsa kullanılsın adına “meşru şiddet” denilebilir. Giorgio Agamben, meşru şiddeti tanımlarken, “Hukukun geri çekildiği ama devletin baki kaldığı anlar” ifadesini kullanır.

Hukukunuz yoktur ama devlet oradadır ve hiç de şefkatli değildir. Kutsallaştırılmış devlet, kendisi için tehlikeli gördüğü her olayda bu tepkiyi gösterebilir. Bu çerçeve oldukça önemlidir. Çünkü bu bir taraftan egemenin hukuk oluşturma yetkisine işaret ederken diğer taraftan yine egemenin kendini hukukun dışında tutma yetkisine sahip olduğunu da gösterir.

*

Egemen hukuku belirlerken kendi için hukuku askıya da alabilmektedir. Önce devletin bu “öldürmeye” kadar uzanabilen devasa yetkisinin toplumda meşrulaştırılması gerekir.

Eğer polise taş attığı için kafasından vurulan bir çocuğun ölümünü tartışırken cümleye “ama” diye başlıyorsanız tam da istenilen haldesinizdir. Anayasa ve yasalarda yazılanlardan önemli bir devlet varlığı söz konusudur. Ve mesele bu varlığın kutsallığına insanların ikna olmasıdır.

*

Şimdi bu “cezasızlık” kavramını neoliberal dünya düzenine uygulayalım. Devletin çıkar gruplarına göre şekillendiği, bu grupların varlığı ve büyümesi için alandan çekilmek, alan açmak ve alan yaratmak için bütün yetkilerini, anayasa ve yasalara aykırı olsa bile kullandığı bir düzen... Kavramın adını değiştirip modern devletlerin “cezasızlık kültürü” çatısı altında oluşturduğu maddelerin yerine farklı kavramlar koyabilirsiniz. Hiç sakıncası yok...

Peki, çocuklar neresindedir bu dünyanın...

Öyle ya cezasızlık ya da kapitalist dünya düzenini konuştuğumuzda “öteki sayılanların”, “itiraz edenlerin”, “hakkı gasp edilenlerin” yerlerini tarif ediyoruz aynı zamanda. Öldürülmeleri, sömürülmeleri, işkenceden geçirilmeleri, yoksulluğa mahkûm edilmeleri meşru görülenlerin bu dünyadaki yerlerini anlatıyoruz.

Toplumsal sözleşmeye bağlı olup olmayacağı konusunda karar vermemiş, kimliklerini seçmemiş, konuştuğu dili umursamayan, hangi dilden olursa olsun bulunduğu çocuklarla oynayabilen, öteki konumuna da sığmayan çocukları nereye koyacağız bu dünyada?

Aslında yanıtını içinde barındıran bir soru bu... Bütün bu kültür ve dünyanın böyle dönüp durması beklentisi, çocukları da büyüklerinin yanına yerleştirir.

“Bölücünün çocuğu teröristtir, dinsizin çocuğu dinsiz, yoksulun çocuğu yoksul...”

Geç saatte sokağa çıkmış kız çocuğunun ailesinin ne mal olduğu bellidir, hem o çocuktan ne beklenir? O çocuklar da doğdukları yerin, seçmedikleri kimliklerin, toplumsal ahlakın kodlarıyla imlenir. “Ama” diye cümleye başlamanız daha zordur. Ama...

Sistem, o “amayı” mutlaka dedirtir. Tabutunun üzerindeki bezle, istismara uğradığı yaşlı adamın yanına gitmesiyle, cezaevine girmesiyle çocuk da hedeftir. Şanslı bir iklimde doğmamış her çocuk da aslında doğduğu andan itibaren ötekidir.

*

Sayılardan söz etmek nadiren bir etki yaratır. Sayılar fazla dramatikse, dikkati çekiyorsa, alışılmadıkça...

Bu yazıda verilen sayılar bu özelliklerin hiçbirini taşıyor. Etki yaratma ihtimali yok. Zira bu sayıların ardındaki çocukların başlarına gelenler olağan karşılanıyor. Bir toplumun başına gelebilecek en büyük felaket, normalleştirme... Hepimiz için, sadece bunları yapanlar, sorumluları için değil, hepimiz için en büyük felaket...

FİSA Çocuk Hakları Merkezi, bir süredir ülkedeki çocukların yaşadıklarını raporlaştırıyor. Kaynaklar açık olmadığından basın taraması yoluyla elde ediyorlar verilerini.

Merkezin, geçtiğimiz aylarda yayımladığı bilgi notuna göre, 2026’nın ilk beş ayında, devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle en az 257 çocuk yaşamını kaybetti. Nota göre, bu ihlaller, devletin düzenleme, denetleme gibi yollarla yaşam hakkının ihlalinin önleme yükümlülüğünü yerine getirmediği alanlarda meydana geldi.

*

Nasıl mı, biraz daha açalım...

Merkezin yaptığı tanıma göre, kentsel ve kırsal açık alanlarda gerçekleşen ölümler; açık inşaat alanları, güvenlik önlemi alınmamış sulama kanalları, barajlar, denetimsiz oyun alanları gibi riskli kamusal mekânlarda yaşanıyor.

2026 yılının ilk beş ayında en az 39 çocuk, kentsel ve kırsal açık alanlarda yaşamını kaybetti. Bu çocukların 31’i barajlarda, nehirlerde, açık ve güvenlik önlemi alınmamış sularda, çoğunlukla ise DSİ’ye ait sulama kanallarında “boğulma” sonucu yaşamını yitirdi.

Ev içi kazalarda yaşamını yitiren 11 çocuğun 8'i ise, açık pencere ve balkonlardan düşme sonucu hayatını kaybetti.

*

Ocak-Mayıs aylarını kapsayan dönemde en az 22 çocuk sağlık hizmeti alırken, 20 çocuk eğitim hizmeti alırken, 2 çocuk bakım hizmeti alırken ve 2 çocuk da yerel yönetim hizmetlerinden yararlanırken yaşamını yitirdi.

*

Beş ayda iş cinayetlerinde en az 27 çocuk yaşamını kaybetti. Çalışırken yaşamını kaybeden 21 çocuk işçinin 11'i tarım ve hayvancılık işleri sırasında, 3'ü çalıştıkları inşaatta yüksekten düşerek, 1'i sanayide çalışırken yaşamını yitirdi. Ayrıca yaşamını kaybeden çocukların en az 2'sinin MESEM (Mesleki Eğitim Merkezleri) kapsamında çalıştığı belirlendi.

2026 yılının ilk beş ayında iş yeri kazalarında yaşamını kaybeden 6 çocuk da mevsimlik tarım işçisi aileleriyle gittikleri kentlerde konakladıkları riskli geçici barınma mekânlarında yaşanan iş cinayetlerinde yaşamlarını kaybetti. Altısı da mülteciydi.

*

Sorumlulukların biraz daha açık ve net olduğu alanlara gelemim.

2026 yılının ilk beş ayında şiddet sonucu en az 24 çocuk yaşamını kaybetti. Bu ölümlerin 13'ü akran şiddeti, 6'sı toplumsal cinsiyet temelli şiddet, 4'ü ev içi şiddet ve 1'i çocuk cinayeti sonucu meydana geldi.

*

Yazması en dertli başlığa, yok saymanın mümkün olmadığı ancak sorulsa gizli saklı kalması gerektiği söylenen bir alana, çocuk intiharlarına...

Çocuk intihar eder mi? Eder elbette ama ölüm kavramı bir çocuk için nasıl bir kırmızı çizgi oluşturuyorsa, intihar kavramı o çizginin çok daha kalını olması gerekir gibi duruyor değil mi?

Medyaya yansıyan sınırlı sayıdaki intihar haberine rağmen, yılın ilk beş ayında en az 26 çocuğun yaşamına son verdiği anlaşıldı. Çoğunlukla ateşli silahlarla gerçekleştirilen bu eylemlerin yanı sıra, bireysel silahlanma da çocukların yaşamını kaybetmesine neden olan diğer bir etken olarak öne çıktı. Aynı dönemde, evde bulunan bir silahla oynarken kazara kendisine ya da bir akranına isabet etmesi sonucu en az 8 çocuk yaşamını yitirdi.

Buraya kadar okuduk ancak burada bırakmak olmaz.

En azından bu çocukların kim olduğunu, neden öldüğünü kısaca bilmemiz gerekir. Yaşamına son veren bu çocuklara bir bakalım... Merkez de böyle yapmış, gizlemek yerine anlatmayı tercih etmiş...

1. A. U. Ş. : 10 Ocak 2026 tarihinde, Konya'nın Akşehir ilçesinde 17 yaşında yaşamına son verdi.

2. N. B. Ö. : 22 Ocak 2026 tarihinde, Mardin'in Derik ilçesinde, 14 yaşındaki N. B. U. kaldığı evde vurulmuş halde bulundu.

3. T. Ş. : 16 Ocak 2026 tarihinde, Kayseri'nin Melikgazi ilçesinde lise 1'inci sınıf öğrencisi T. Ş. (15) iddiaya göre, ağabeyi ile tartışmasının ardından yaşamına son verdi.

4. F. G.: Hatay'ın Hassa ilçesinde 17 yaşındaki F. G. okul bahçesinde 23 Ocak 2026'da ölü bulundu. Okul bahçesinde vurulmuş halde bulunan çocuk ile ilgili soruşturma başlatıldı.

5. F. I. : Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 17 yaşındaki F. I. yaşamına son verdi.

6. E. K. K. : 14 Şubat 2026'da 16 yaşındaki E. K., Bolu'daki evinde yaşamına son verdi.

7. A. G.: 20 Şubat 2026 tarihinde, İstanbul Sarıyer'deki Hacıosman Metro İstasyonu'nda 17 yaşındaki lise son sınıf öğrencisi yaşamına son verdi.

8. A. D.: Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde 24 Şubat 2026 tarihinde meydana gelen olayda, iddiaya göre evde yalnız olduğu sırada silah sesi duyulan 15 yaşındaki kız çocuğu A. D., yaşamına son verdi.

9. M. E.: 18 Şubat 2026 tarihinde, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde 17 yaşındaki M. E., mesire alanında yaşamına son verdi.

10. Y. K.: 11 Şubat 2026 tarihinde, Konya'nın Çumra ilçesinden 17 yaşındaki Y. K. yaşamına son verdi.

11. E. K.: 20 Mart 2026 tarihinde, Aydın'ın Efeler ilçesinde 16 yaşındaki E. K. 7 katlı binanın 4. katından zemine düşerek hayatını kaybetti. Emre'nin yaşamına son verdiği iddia edildi.

12. Y.D.: Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesinde 14 yaşındaki Y. D. isimli kız çocuk evinde 29 Mart 2026 tarihinde yaşamını kaybetti.

13. K. C. U.: 22 Mart 2026 tarihinde, Samsun'un Bafra ilçesinde 16 yaşındaki K. C. U. yaşamına son verdi.

14. A. E. Ç.: 30 Mart 2026 tarihinde, Kocaeli'nin Başiskele ilçesinde 17 yaşındaki A. E. Ç. yaşamına son verdi.

15. S. Y.: 10 Mart 2026 tarihinde Siirt'te 17 yaşındaki S. Y., vurulmuş halde bulundu. Yaşamını kaybeden S. Y.'nin intihar ettiği değerlendirildi.

16. A. G.: Malatya'nın Battalgazi ilçesinde, kaldığı evin mutfağında, 29 Mart 2026 tarihinde, arkadaşları tarafından bulunan 17 yaşındaki A. G. yaşamını yitirdi. A'nın, Malatya'da bir lokantada kurye olarak çalıştığı ve arkadaşlarıyla birlikte kiralık bir evde kaldığı belirtildi.

17. M. E. S.: 8 Nisan 2026 tarihinde, Çankırı'da bir barakada 17 yaşındaki M. E. S. yaşamına son verdi.

18. M. K. : Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde kayıp olarak aranan 15 yaşındaki M. K. 26 Nisan 2026 tarihinde otoban gişeleri yakınındaki bir menfezde yaşamına son vermiş halde bulundu.

19. A. Y. K.: 12 Nisan 2026 tarihinde, Sakarya'nın Serdivan ilçesinde 16 yaşındaki A. Y. K., yaşadığı evde yaşamına son verdi.

20. M. Ç.: 5 Mayıs 2026 tarihinde, Sakarya'nın Adapazarı ilçesinde 12 yaşındaki M. Ç. evde yaşamına son vermiş şekilde bulundu.

21. M. C. M.: 31 Mayıs 2026 tarihinde, Konya'nın Çumra ilçesinde 17 yaşındaki M. C. M. yaşamına son verdi.

22. Ö.C. B. : 7 Mayıs 2026 tarihinde, Kastamonu'da 17 yaşındaki Ö. C. B yaşamına son verdi.

23. M. K. A.: 7 Mayıs 2026 tarihinde, Antalya'nın Muratpaşa ilçesinde yaşayan 16 yaşındaki M. K.A., evinde yaşamına son verdi.

24. A. E. A. : 4 Mayıs 2026 tarihinde, Denizli'de 12 yaşındaki A. E. A. evinde yaşamına son verdi.

25. A. E. B. : 15 Şubat 2026 tarihinde, Trabzon'un Ortahisar ilçesinde 13 yaşındaki A. E. B. yaşamına son verdi. B.'nin, sanal oyundaki görevleri yerine getirmek için yaşamını sonlandırdığı iddiası üzerinde duruluyor.

26. Ç. I. : 25 Şubat 2026 tarihinde, Aydın'ın Efeler ilçesinde akşam saatlerinde Ç. I. (15) ailesi tarafından odasında yaşamına son vermiş şekilde bulundu.

Burada durmayalım, akran şiddeti nedeniyle yaşamını kaybeden çocuklara bakalım:

1. A. Ç.: 14 Ocak 2026 tarihinde, İstanbul'un Güngören ilçesinde, birbirini daha önceden tanımayan 17 yaşındaki A. Ç. ve 15 yaşındaki başka bir çocuğun da aralarında olduğu iki çocuk grubu arasında "yan baktın" tartışması nedeniyle başladığı iddia edilen olay sokakta devam etti. Bu sırada 15 yaşındaki çocuk, A. Ç.'yi bıçakladı. Ağır yaralanan Ç. kaldırıldığı hastanede yaşamını kaybetti.

2. A. K. : 7 Ocak 2026 tarihinde, Gaziantep Şahinbey ilçesinde bir süre önce aynı kuaförde beraber çalıştığı ve husumetli olduğu 15 yaşındaki arkadaşı tarafından bıçaklanan 17 yaşındaki A. K., ağır yaralı olarak kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

3. M. D.: 11 Ocak 2026 tarihinde, Gaziantep'in Şahinbey ilçesinde meydana gelen olayda bıçaklanma sonucu 17 yaşındaki M. D. yaşamını kaybetti arkadaşı ise ağır yaralandı. Olayın ardından üç çocuk tutuklandı.

4. E. K. : 9 Şubat 2026 tarihinde, Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesinde, aralarında husumet olduğu iddia edilen 16 yaşındaki bir çocuk tarafından vurulan 16 yaşındaki E. K. kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

5. P. D.: 23 Şubat 2026 tarihinde, Muğla'nın Milas ilçesinde M.D. (16), tartıştığı ağabeyi P. D.'yi (17) bıçakladı. P. D. yaşamını kaybetti.

6. M. H. : Adana'nın Çukurova ilçesinde 19 Şubat 2026 tarihinde, motosikletli iki grup arasında "yol verme" meselesi nedeniyle çıkan kavgada göğsünden bıçaklanan Suriye uyruklu M. H. (18) yaşamını kaybetti.

7. E. E. : 20 Mart 2026 tarihinde, Adana'nın Çukurova ilçesinde kendilerinden sigara isteyen grubun bıçaklı saldırısına uğrayan 17 yaşındaki E. E. hayatını kaybetti, 2 ağabeyi yaralandı.

8. M. Y. E. : 10 Mart 2026 tarihinde, Aksaray'da iki çocuk arasında çıkan bıçaklı kavgada 16 yaşındaki M. Y. E. bıçaklanarak hayatını kaybetti.

9. D. B. : 29 Mart 2026 tarihinde, Kocaeli'nin Körfez ilçesinde B. (18) tarafından bıçaklanan 17 yaşındaki D. B., tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

10. M. Y. : 31 Mart 2026 tarihinde, Gaziantep'in Şehitkâmil ilçesinde bulunan Gençlik Merkezi tesislerinin bahçesinde, tartıştığı, 17 yaşındaki arkadaşı M.G. tarafından bıçaklanan 15 yaşındaki M. Y. hayatını kaybetti.

11. D. E. B. : 9 Mayıs 2026 tarihinde, Elazığ'da iddiaya göre borç meselesi nedeniyle çıkan kavgada, D. E. B. (16), bir başka çocuk tarafından bıçaklanarak hayatını kaybetti.

12. G. Ö. : 1 Mayıs 2026 tarihinde, Edirne'de 14 yaşındaki G. Ö. 15 yaşındaki oğlan çocuk A.Ç. tarafından vurularak öldürüldü.

13. A. D. : 10 Mayıs 2026 tarihinde, İstanbul Büyükçekmece'de çıkan tartışmada yaralanan iki çocukta biri olan 15 yaşındaki A. D. hayatını kaybetti.

*

Burada da durmayalım. Toplumsal cinsiyet temelli ölümlere de bakalım:

1. M. Y. : 12 Ocak 2026 tarihinde, Adana'nın Yüreğir ilçesinde "kız kaçırma" nedeniyle aralarında husumet olduğu iddia edilen kişinin silahlı saldırısı sonucu 16 yaşındaki M.Y. yaşamını yitirdi babası ise ağır yaralandı.

2. A. A. : 15 Ocak 2026 tarihinde, Adana'nın Sarıçam ilçesinde, iddiaya göre G.A., eski eşi S. A. ile yaşadığı tartışmanın ardından evi terk etti. Evden ayrılmasından bir süre sonra S. A. önce çocukları 8 yaşındaki A. ile 6 yaşındaki M.'yi öldürdü ardından ise intihar etti.

3. M. A. : 15 Ocak 2026 tarihinde, Adana'nın Sarıçam ilçesinde, iddiaya göre G.A., eski eşi S. A. ile yaşadığı tartışmanın ardından evi terk etti. Evden ayrılmasından bir süre sonra S. A. önce çocukları 8 yaşındaki A. ile 6 yaşındaki M.'yi öldürdü ardından ise intihar etti.

4. A. C. : 9 Şubat 2026 tarihinde, Ankara'nın Keçiören ilçesinde, cezaevinden izinli çıkan R. C. (35), annesi A. C. (57) ve ilk eşinden olan kızı A. C. 'nin (8) ardından aynı mahallede oturan boşanma aşamasında olduğu B. U. C.'yi (28) tabanca ile öldürüp, intihar etti.

5. Y. C. G. : 31 Mart 2026 tarihinde, Manisa'nın Turgutlu ilçesinde boşanma aşamasında olduğu 22 yaşındaki S. N. C.'nin ailesiyle yaşadığı eve giden 26 yaşındaki Ö. C. , Ş. N. C., kayınpederi M. G. (51), kayınvalidesi F. G. (43) ve Ş. N. 'nin kardeşi 12 yaşındaki Y. C. G.'yi vurarak öldürdü.

6. N. B. : 7 Nisan 2026'da, Ankara Sincan'da emekli uzman çavuş R. B., evli olduğu D. B. ile 16 yaşındaki kızı I. N. B.'yi silahla öldürdü, diğer kızı S.B.'yi ise yaraladı. Ardından intihar etti.

Sıkıldınız mı? Muhtemelen... Hem can sıkıcı hem de kimsenin uzun uzadıya okumaya vakti yok her konuyu, her başlığı... İlgimiz artık dağılmak üzerine kurulu... Kimse suçlu değil! Böyle olması isteniyor zira...

Ama bütün bu olayların üzerine biraz olsun konuşmak gerekmiyor mu?

Devletin de işi zor, hangi konuyu konuşsun, sırtımızı dönmek ya da biraz kafa karıştırmak daha kolay değil mi?

Bir kere bu kadar yüksek sayıda çocuk, suç işlemiş ya da suçun mağduru olmuş hale gelince, önlem almak da güçleşiyor.

Çok konuşulan suça sürüklenen çocuk meselesinden ya da mağdur çocuklardan yola çıkalım.

Örneğin, mahkeme ya da savcı çocukların ifadesinin özel ortamda alınmasını isterse, uzmanların ifade alması gerekiyor. Aile Görüşme Odaları adı verilen ortamlarda yapılan bu görüşmeler önemli.

Adalet Bakanlığı'nın Adli Sicil ve İstatistik verilerine göre, 2017'de bu odalarda yapılan görüşme sayısı 1460... 2024'te bu rakam 28 bin 896'ya çıkmış, 2025'te ise 22 bin görüşme yapılmış.

*

Açılan davalar da önemli.

Buna göre, açılan davalarda 2023'te 67 bin 934 çocuk hakkında mahkûmiyet, 32 bin 662 çocuk hakkında beraat kararı verildi. 41 bin 803 dosyada hükmün açıklanması geriye bırakıldı. Düşme, birleştirme, görevsizlik, yetkisizlik kararlarıyla birlikte toplam 202 bin dosya karara bağlandı.

2024'te de 68 bin 98 mahkûmiyet, 32 bin 236 beraat, 47 bin 608 hükmün açıklanmasının geriye bırakılması kararı verildi. 211 bin 946 dosya karara bağlandı.

*

Mesele sadece 15-18 yaş aralığı çocuklar değil.

Misal 0-11 yaş aralığında 4 bin 515 çocuk kasten yaralama suçu işlemiş. 3 bin 62 çocuk bu suçun mağduru olmuş.

Aynı yaş diliminde 1591 çocuk cinsel istismar suçu işlemiş. Mağdur sayısı 1350. 12-14 yaş aralığında da tablo farklı değil.

Kasten yaralama suçu işleyen çocuk sayısı 16 bin 554, mağdur sayısı 13 bin 7.
Tehdit suçu işleyen çocuk sayısı 3 bin 732, mağdur sayısı 3 bin 83.

Cinsel istismar suçu işleyen çocuk sayısı 3 bin 219, mağdur sayısı 2 bin 911.
15-18 yaş aralığında elbette rakamlar yükseliyor.

Kasten yaralama suçu işleyen çocuk sayısı 32 bin 720, mağdur sayısı 23 bin 151.
Tehdit suçu işleyen çocuk sayısı 7 bin 299, mağdur sayısı 6 bin 153.

Hürriyetten yoksun bırakma suçu işleyen çocuk sayısı 1755, mağdur sayısı 1461.
Cinsel istismar suçu işleyen çocuk sayısı 598, mağdur sayısı 557.

Bu rakamlar, soruşturma evresine ilişkin, 2024 rakamları...

Önceki yıllardan gelen dosyalar da eklendiğinde korkutucu bir tablo ortaya çıkıyor.

*

Ve bir de suç sayıları var. Henüz soruşturmaya dönüşmüş ya da dönüşmemiş, dönüşmekte olan dosya sayıları...

Şu başlıkla ele alınıyor:

“Cumhuriyet başsavcılıklarında suça sürüklenen çocukların suçlarına ilişkin soruşturma evresinde gelen dosya ve suç sayıları, 2023-2024”

2023'te 397 bin 450 dosya 452 bin 70 çocuk

2024'te 424 bin 911 dosya, 483 bin 16 çocuk

Suç türleri de tasnif edilmiş:

Malvarlığına karşı suçlar: 95 bin 982 dosya

Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar: 140 bin 715 dosya

Hürriyete karşı suçlar: 66 bin 526 dosya

Şerefeye karşı suçlar: 54 bin 384 dosya

Kamunun sağlığına karşı suçlar: 29 bin 402 dosya

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar: 19 bin 354 dosya

Özel hayata ve gizliliğe karşı suçlar: 10 bin 596 dosya

Soruşturma evresindeki toplam dosya sayıları... Bunların tamamı elbette davaya dönüşmüyor ama adliyenin uğraştığı dosya sayısını göstermek açısından önemli.

2024: 665 bin 241

2023: 628 bin 809

Bu dosyalardaki çocuk sayıları:

2024: 322 bin 149

2023: 304 bin 56

*

Bakanlığın istatistiklerinde böyle bir veri yok ama toplama bakınca anlıyorsunuz ki suç işleyeni, suç işlenen ortamlarda bulunanı, mağduru, yardımcısı hepsi birden yarım milyonu aşan çocuk söz konusu.

Dosya sayıları, ismi adliye ekranlarına yansıyan çocuk sayıları, yıldan yıla yükselen rakamlar bize bunu anlatıyor.

Çığ gibi büyüyen bu sorunla sadece cezalandırmayla, cezaevleriyle, bakanlığın doğru-yanlış uygulamalarıyla nasıl baş edilir?

Ama sırtını dönmek isteyenler kararlı... Mesele sadece cezaların yükselmesi, caydırıcılığın sağlanmasıyla halledilir sanıyor ve Türk Ceza Kanunu'ndaki "suça sürüklenen çocuk" kavramını değiştirerek, suça sürüklenen çocukların daha ağır cezalandırılmasıyla tepkilerin dineceğini umuyorlar. Sorunların halledilemeyeceğini ise gayet iyi biliyorlar.

*

Birkaç örnekle açalım konuyu... Basına yansıyan iki araştırmadan hareket edelim. Her iki araştırmayı gazeteci Gülseven Özkan haberleştirmiş.

İlk araştırma, beş uzman tarafından, "Cinsel İstismar Mağduru Çocuklarda Adli Tıbbi Muayene Bulgularının İncelenmesi" başlığıyla hazırlandı. Uzmanlar, Marmara bölgesindeki bir hastanedeki Çocuk İzlem Merkezi'ne (ÇİM) cinsel istismar şüphesiyle 2023-2024 yılları arasında getirilen 121 çocukla ilgili çalışma yaptı. Rakamlar ve anlatılanlar çok çarpıcı:

- Merkeze getirilen 26 çocuk 2-12 yaş aralığındaydı ve cinsel istismara uğradıkları öne sürülüyordu.
- Araştırmada yer alan çocukların yüzde 89.3'ü kız, yüzde 10.7'si erkeklerden oluştu.
- Bu çocuklardan birinin hamile olduğu saptandı. 12 yaşından büyük çocuklarda da 3 çocuğun gebe olduğu anlaşıldı. 8 çocukta ise gebelik şüphesi vardı.
- Eylemin yüzde 33'ünde ortaya çıkma süresi 6 ay ve üzeri olarak belirlendi.
- Merkeze getirilen çocukların yaş ortalaması 13
- Şüpheliler arasında 11 yaşında ve 70 yaşında olanlar vardı.
- Getirilen her 4 çocuktan birinde cinsel istismar tekrarı olduğu görüldü.
- Şüphelilerin yüzde 70'i aile dışı birey.
- Araştırmada sosyal medyanın yaygın kullanımı, çocukların çevrimiçi platformlarda çok zaman geçirmesi, tanımadıkları kişilerle etkileşime geçmelerinin bu tür mağduriyetlerin ortaya çıkmasına neden olabildiği vurgulandı.

*

Diğer araştırma Ankara'da Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Özcan Yağcı danışmanlığında Rabia Demir Güvenli tarafından "Sosyal Medya ve Çocuğun Cinsel İstismarı" başlığıyla yapıldı.

Doktora çalışması kapsamında Ankara'da bir Cumhuriyet Başsavcılığı'nda 2014-2023 yılları arasındaki on yıla ait çocuğun cinsel istismarı suçlarından hazırlanmış iddianameler incelendi. 1078 dosyadaki bulgular, altı savcı ile yapılan görüşmelerde değerlendirildi. Bazı sonuçlar şöyle:

- 179 dosya içinde 8 yaş altındaki mağdur çocuklar da vardı.
- 927 kız çocuğunun yarıya yakını sosyal medya aracılığıyla tanıştığı kişilerin cinsel istismarına maruz kaldı.
- 17 özel eğitim öğrencisi de cinsel istismar mağduru oldu.
- Cinsel istismara uğrayan 895 çocuğun ailesi düşük gelirli, 17 aile yüksek gelire sahip.

- İstismarın gelişim aşamalarının dört basamakta sıralandığı ifade edildi. İlk aşamada istismar eden sohbet odalarını gözlemlerken iletişime geçmekten kaçınıyor. İkinci aşamada potansiyel bir çocuğu hedef olarak belirliyor ve sonra bir konuşma başlatıyor. Üçüncü aşamada istismarcı kısa ve tercihen birebir özel konuşmalar yapmaya çalışıyor. Bu konuşma potansiyel çocukla stratejik iletişimi içeren temel stratejilerden oluşur. Son aşamada nihai hedef, müstehcen sohbetler yapmak, cinsel fotoğraflar veya videolar paylaşmak veya çocukla şahsen tanışmak.
- İstismara uğrayan 927 kız çocuğundan 351'i sosyal medya kullanıyor.
- Eğitim durumuna göre istismara uğraşanlardan 504'ü ortaokul öğrencisi, 471'i lise, 82'si ilkokul, 17'si özel eğitim öğrencisiydi. Bir çocuk okur yazar, diğeri ise değildi.

*

Bütün bu can sıkıcı tablolardan, istatistiklerden, saptamalardan neyi görüyoruz peki? Adını koymak gerekiyor gördüğümüzün...

“Çürüme” kavramını rahatlıkla kullanabiliriz ancak var olan durumu tarif etmeye yeter. Elbette geleceği etkileyeceği de ortada...

O zaman bu kavramın yanına bir de “kuşatma” kelimesini koymak gerekir. Sistemin, kapitalizmin, tarikatların, erkeklerin, çetelerin, medyanın, silahın, şiddetin hep birlikte çevrelediği çocuklardan söz ediyoruz.

Başımızı MESEM'lere çevirdiğimizde iş cinayetlerine bile isteye “kurban” verilen – kavramın kullanımı doğru olmasa da - çocukları görüyoruz.

Diğer yana çevirdiğimizde tarikatların “altın nesil, dindar nesil” gibi kavramlar altında geleceklerini kuşattıkları çocukları...

Diğer yana çevirdiğimizde sokakların bile isteye terk edildiği çetelerin çocuklardan oluşturulduğunu görüyoruz. Yapılan eylemlerde daha az ceza aldıkları ve yarınsızlıktan dolayı kolayca bu yollara sapabildikleri için...

Bir başka yöne çevirdiğimizde sömürüyü görüyoruz.

Bir başka yöne çevirdiğimizde istismarı...

Sayılar bütün çocukların bu kuşatmanın içinde olduğunu gösteriyor elbette. Her renkten, her dilden, her yaştan çocuğun kuşatmanın içinde olduğuna kuşku yok.

Ama bize yoksulların, ötekilerin çocuklarının o kuşatmadan çıkmasının ne kadar güç olduğunu da gösteriyor. Daha dar bir çembere alındıklarını, çok azının buradan çıkabileceğini ve çıkabilenlerin de yara bere içinde kaldıklarını...

*

Daha çok örnek mümkün. Ve görüyoruz ki sistemin tüm bunlara yanıtı en başka çizilen çerçevenin zerre dışına çıkmıyor.

Sistem tarikatları allayıp pulluyor, çetelerin varlığını tartışmak yerine “suça sürüklenen çocuk” kavramının tartışılmasını sağlıyor...

İstismara uğrayan çocukların neden korunamadığını tartışmak yerine istismar eden “sapık” ilan etmekle yetiniyor ve buna rağmen davalarda korkunç kararlar veriliyor...

Yoksulluk ve yoksunluk, yarınsızlık, umutsuzluk çocukların daha çocuk yaşta sırtlarını dönüp oyunlarına devam etmelerini olanaksız kılıyor. Çocuklar, çocuk yaşta en olmadık, en akla gelmeyecek, çocuk kelimesinin yanına en çok yakışmayacak yolları seçiyor.

*

Belki şunu diyebilirdik; dünyanın her yanında bunlar oluyor ve üzerine eğiliyoruz, bakıyoruz, böyle vakalar olabiliyor...

Diyemiyoruz, zira açık biçimde bu kez görülüyor. Çocuk söz konusu olduğunda anlatması iyice güçleşen tarifler bile daha açık artık.

Birilerinin başka bir dünyada yaşaması için çocuklar karanlık bir dünyaya mahkûm ediliyor. Doğdukları iklim, aile çocukların yarınını daha doğum anından itibaren çalıyor.

Neoliberalizm, en kısa anlatımla, vahşi bir alan açma yöntemidir. Zengine, ayrıcalıklıya, iktidara, güç sahiplerine... Her yolla ve her koşulda...

Tarif maalesef bu kez daha açık ve tarifi görmemize rağmen ikna edebilmek çok güç...

Bu karanlığın sonuçlarını yaşayarak, gün gün, ay ay, yıl yıl görüyoruz ve göreceğiz elbette. Karanlığın içindeyken yarını görmek de çok kolay değil ancak yarını değil sonraki güne göz dikmemiz gerektiği açıkça belli artık.

Ve bunun için, çocuklar için ayağa kalkıp, başka türlü, farklı sözler söylemenin zorunluluğu da...